

Eläinten terveys ja hyvinvointi: Nauta

HKScanissa vastuullisuus kattaa koko arvoketjun tuotantoeläinten rehusta ja genetiikasta lähtien kuluttajalle asti. Huolehdimme eläinten vastuullisesta kasvatuksesta yhdessä sopimustuottajiemme kanssa.

Kokonaisvaltaista hyvinvointia

HKScanin sopimustuotantotilat Suomessa ovat sitoutuneet noudattamaan tarkkoja ohjeita eläinten kasvatukseen, ruokintaan, terveydenhuollon ja tautisuojausten osalta.

Lihakarjaa kasvatetaan navetoissa ja kylmäpihatoissa sekä tarhoissa ja laitumella. Rotukarjatuotantoa varten kasvatettavat vasikat syntyvät emolehmätiloilla, joilla ne laiduntavat emojensa kanssa noin kuuden kuukauden ikään asti. Tämän jälkeen vasikat muuttavat erikoistuneille kasvatustiloille tai jäävät syntymätilalleen. Maitotiloilla syntyneet vasikat muuttavat 2 viikon - 3 kuukauden ikäisinä vasikkakasvatukseen tai loppukasvatukseen. Vasikkakasvatuksesta teinivasikat siirretään 6 kuukauden ikäisinä loppukasvatukseen.

Jäljitettävyys - nautojen yksilöllisen merkinnän ja sopimustuotannon ansiota

★ ELÄINTENHOITO JA HYVINVOINTI KORKEALLA TASOLLA

★ HYVÄ TERVEYSTILANNE JA KONTROLLOITU LÄÄKKEIDENKÄYTTÖ

★ KORKEA HYGIENIATASO

ALKUTUOTANTO

Tilaa liikkuu vapaana ja syödä

Karkearehua pötsin hyväksi ja soijaton ruokinta

Riittävästi puhdasta juomavettä

Makuualustana pehmikettä

Antibioottien käyttö minimissään

Kasvuhormonien käyttö kielletty

Vasikkakasvatamoissa nupoutus rauhoituksella, puudutuksella ja kivunlievityksellä. Ei muita kivuliaita toimenpiteitä.

Ei kastrointia

Salmonellavapaa

NASEVA terveydenhuollon seurantajärjestelmä

KULJETUS

Taitava ja rauhallinen eläinten käsittely

Eläinkuljetusluvan saaneet koulutetut kuljettajat

Eryteisesti nautoille suunnitellut kuljetusautot

Mahdollisimman lyhyet kuljetusmatkat

Kuljetusautojen pesu ja desinfiointi jokaisen matkan jälkeen

TEURASTUS

Elintarvike- ja teurastushygienian valvonta

Riittävä lepo ja mahdollisimman lyhyt odotusaika teurastamolla. Eläinten hyvinvointivastaavan läsnäolo.

Mahdollisuus omatoimiseen liikkumiseen

Eläimen hyvinvoinnin arviointi ja valvonta. Tarkasti kontrolloitu teurastusprosessi.

Koulutettu henkilökunta, viranomaiseläinlääkärin jatkuva läsnäolo

Tallentava videovalvonta ja olosuhteiden jatkuva kehittäminen

Nauta on ylivertainen korsirehun hyödyntäjä. Naudan pötsissä sulavat sellaiset ainesosat, joita ihminen ei kykene käyttämään ravinnoiksi. Laiduntajina nautojen merkitys luonnon monimuotoisuudelle on vertaansa vailla. Koska nauta on isokokoinen ja pitkäikäinen eläin, on jokainen nauta yksilönä erityisen arvokas ja ansaitsee parhaan mahdollisen hoidon ja kohtelun. Nautakarjan terveys ja jalostus ovat Suomessa hyvällä tasolla ja tärkeä osa HKScanin sopimustuotantoa.

Harri Jalli, vanhempi asiantuntija
Naudan hankinta ja kehitys, InnoAgro Oy*

*HKScan alkutuotannon sopimuskumppani

Hyvinvoinnin tukemista monin keinoin

Nauta on älykäs ja sosiaalinen eläin, joka käyttää valtaosan ajastaan syömiseen, märehyttämiseen ja lepäämiseen. Naudat muodostavat kiinteitä ystävyssuhteita ja noudattavat tarkkaa arvojärjestystä. Lauman muiden jäsenten nuoleminen on tärkeä osa sosiaalista kanssakäymistä. Nuoret naudat kirmailevat ja kisailevat keskenään. Vasikoille leikki on erityisen tärkeä keino opetella sosiaalisia taitoja ja kehohallintaa.

Sosiaalisuudestaan huolimatta naudat kaipaavat myös rauhaa. Aikuiset naudat lepäävät 11-13 tuntia vuorokaudessa. Liian lyhyt lepo ja epämukava makuupaikka voivat aiheuttaa stressiä ja altistaa sairastumiselle. Makuupaikan tulee olla pehmeä, tilava, rauhallinen ja hyvin ilmastoitu. Rauhallisia ruokinta- ja juomapaikkoja tulee myös olla riittävästi koko lauman tarpeisiin.

Hyvinvointiin vaikuttavat terveys ja lajinmukaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttäminen.

Yleisimpiä tuotantorasitussairauksia ovat utaretulehdukset, sekä jalka- ja sorkkaongelmat.

Ongelmien tunnistaminen kysyy hoitajalta hyvää karjasilmää.

Hyvinvoiva nauta sopeutuu ympäristöönsä ja kokee positiivisia tunteita.

Ruoan, levon tai liikunnan puute voi aiheuttaa stressiä ja heikentää hyvinvointia.

Käyttäytymisen muutokset voivat kertoa sairaudesta tai elinolosuhteiden puutteista.

Nauta on sosiaalinen laumaeläin. Naudat kyhnyttävät, hankaavat, nuolevat ja rapsuttavat kehoaan ja toisiaan.

Nauta on märehittäjä, jonka päivästä suuri osa kuluu rehun keräämiseen, pureskeluun ja märehyttämiseen. Nauta syö noin 8-12 tuntia päivässä ja märehitii 6-9 tuntia päivässä.

Lihanaudat kasvatetaan kylmäpihatoissa tai lämpöeristeisissä kasvattamoissa. Makuupaikkojen kuivikkeena ja pehmiikkeenä käytetään olkea, turvetta tai kumimattoja. Nämä tarjoavat lämpimän leposijan.

Naudoilla on laaja 300 asteen näkökenttä. Ne eivät kuitenkaan näe yhtä tarkasti kuin ihminen ja näkemisen prosessoimiseen kuluu aikaa. Myös naudan syvyyssnäkö on huono ja siksi ne joutuvat laskemaan päänsä alas, jotta näkisivät maassa olevat asiat tarkasti. Nautojen käsittelyssä on tärkeää lajinomaisen käyttäytymisen ja aistien toiminnan ymmärtäminen.

Lähde: <http://www.nautatieto.fi/naudan-elintavat>

SUOTUISAT VAIKUTUKSET TALOUTEEN, ILMASTOON JA YMPÄRISTÖÖN

Lyhyen kasvukauden ja runsaiden luontaisten vesivarojen vuoksi Pohjoismaat soveltuvat hyvin nurmikasvien viljelyyn ja nurmirehun tuotantoon. Maidon ja naudanlihan tuotanto ylläpitää elintarviketuotannon omavaraisuutta.

KIERTOTALOUDEN JA LUONNON MONIMUOTOISUUDEN PERUSTA

- Karjanlanta on arvokas lannoitus- ja maanparannusaine, joka sisältää ravinteita ja orgaanisia aineita
- Laiduntaminen ehkäisee niittyjen umpeenkasvua
- Rotukarjan laidunnus luonnonlaitumilla lisää luonnonlaitumien eliö- ja lajikirjon monimuotoisuutta

Suomessa tuotetusta naudanlihasta noin 80 % syntyy maidon tuotantoketjun eläimistä, jolloin tuotannon hiilijalanjälki on suhteessa pienempi kuin eriytyneessä lihantuotannossa. Maito- ja lihatuotteiden lisäksi naudan ruho hyödynnetään kokonaan, jolloin siitä saadaan muun muassa nahkaa, gelatiinia ja luujauhoa.

NURMILAUDUNTEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

- Sitovat ilmakehän hiilidioksidia
- Vähentävät fosforikuormaa
- Estävät ravinteita valumasta vesistöön
- Ylläpitävät luonnon monimuotoisuutta
- Varmistavat maaperän hyötykäytön
- Nurmi on tärkeä kasvi viljelykierrossa

KEVYEMPI HIILIJALANJÄLKI

Vuoden 2019 tiedoista VTT:n toimesta laskettu suomalaisen HK laatuoketjun naudanlihan hiilijalanjälkitulos oli 8,2 kg CO₂e eläimen elopainokiloa kohden.* Laskennat perustuvat uusimpiin ISO-standardoituihin menetelmiin ja IPCC:n laskentaohjeisiin. Laskennassa on huomioitu tuotannon hiilijalanjälki pellolta tuotantolaitoksen portille. Hiilijalanjälki sisältää hiilidioksidin lisäksi muun muassa metaanin ja typpioksiduulin hiilidioksidekvivalenteiksi muutettuina.

* Tulokset ilmoitetaan massa-alkoituina kg CO₂e / kg elopainoa.